

УДК 342.951:07

DOI <https://doi.org/10.32782/pdu.2023.3.27>**В. В. Галуцько**

доктор юридичних наук, професор кафедри адміністративного права, інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін Київського інституту інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія»
ORCID ID: 0000-0003-1619-5028

І. Л. Бородін

доктор юридичних наук, професор кафедри адміністративного права, інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін Київського інституту інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія»
ORCID ID: 0000-0002-1874-3238

І. О. Глобенко

доктор філософії у галузі знань «Право», старший викладач кафедри адміністративного права, інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін Київського інституту інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія»
ORCID ID: 0000-0002-3058-521X

ОСОБЛИВОСТІ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ТЕЛЕБАЧЕННЯ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У статті розкриті особливості публічного адміністрування телебачення в Україні в умовах воєнного стану. Доведено, що основними адміністративними органами які здійснює публічне адміністрування у сфері телебачення в умовах воєнного стану є Ради національної безпеки і оборони України та Національна рада з питань телебачення радіомовлення. Остання здійснює безпосередній адміністративно правовий вплив на телекомпанії. Такий вплив здійснюється нормам м'якої дії. Основним засобом впливу на власників, посадових осіб телерадіокомпаній та журналістів є класичний захід адміністративного права переконання. Коли їм роз'яснюється, що в умовах повномасштабного російського терористичного вторгнення паралельно з відбиттям збройного нападу, здійснюється інформаційна війна. Відповідна інформаційна діяльність в м'якому адміністративно-правовому режимі телемарафону є об'єктивною реальністю. Яка обґрунтовується медійним та журналістським обов'язком для власників, менеджерів телеканалів та журналістів вітчизняних і зарубіжних журналістів які працюють в Україні виважено подавати складну, а інколи й страшно інформацію, дотримуватися у визначених законодавчих положень, рекомендацій Міністерства оборони України та здорового глузду стосовно тимчасової інформаційної тиші. Адже Україна знаходиться в стані екзистенціальної війни щодо захисту українських громадян від знищення, збереження української традиції, культури, мови, церкви, не повторення жаклих історичних уроків Голодомору 1932-1933 рр.. При умові залучення до формування редакційної політики телемарафону широких верств громадськості, непарламентських та опозиційних патріотичних політичних сил на засадах національної медіа єдності щодо захисту Вітчизни-України-Матері.

Ключові слова: журналіст, медіа, національна безпека, оборона Вітчизна-Україна; переконання, публічне адміністрування, телебачення.

Актуальність теми: Умови воєнного стану суттєво впливають на різні сфери суспільства, включаючи медіа та телебачення. Публічне адміністрування телебачення в Україні у таких умовах має велике значення через кілька ключових причин. Інформаційна важливість публічного адміністрування телебачення в Україні умовах воєнного стану полягає в тому, що у період воєнного стану точна, достовірна та об'єктивна інформація стає критично важливою для громадськості. Публічне телебачення відіграє ключову роль у поширенні актуальних новин, подій та інших важливих повідомлень, що стосуються безпеки та повсякденного життя людей. Медіа, зокрема телебачення, має вплив на формування поглядів та думок суспільства. У період воєнного стану правильна інформація, аналіз ситуації та відображення різних точок зору є надзвичайно важливими для уникнення паніки та формування злагоженого підходу до складних ситуацій.

Питання правового режиму воєнного стану в першу чергу регулюються нормами адміністративного права, адже саме в завдяки їм

Регулювання і контроль: У воєнний період важливо забезпечити публічну безпеку та відповідальність у поширенні інформації. Публічне адміністрування телебачення повинне враховувати цілі та обмеження, пов'язані з воєнним станом, забезпечуючи відповідність між інформацією, що надходить до громадськості, та потребами держави в цей період.

Дослідження з цієї теми дозволить розкрити, як саме публічне адміністрування телебачення адаптується до умов воєнного стану, як змінюється його роль та функції, яким чином реагує на виклики безпеки та інформаційних потреб суспільства в умовах конфлікту.

Огляд останніх досліджень. До певних питань публічного адміністрування телебачення в Україні умовах воєнного стану в Україні звертали свої наукові зусилля вітчизняні вчені А. Білякова, А. Комзюк, М. Екел, О. Махмурова-Дишлюк, В. Пашинський, І. Підберезних, М. Онопрієнко, Н. Ружанська, І Шалінська та ін. Проте безпосередня аналізованих нами проблемату вони не аналізували, а

зосереджували свої наукові пошуки найбільш загальних чи спеціальних суспільних відносинах.

Мета статті полягає в тому що на основі теорія адміністративного права, діючого законодавства та практики діяльності адміністративних органів розкрити деякі особливості публічного адміністрування телебачення в Україні умовах воєнного стану в Україні.

Виклад основних положень. Закон України від 12 травня 2015 р. «Про правовий режим воєнного стану», визначив, що воєнний стан - це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [1]. Саме з такими обставинами спіткнувся Український народ рано вранці 22 лютого 2022р., коли російські терористичні війська розпочали повномасштабне вторгнення в Україну [2].

Невідкладно Указом Президента України Володимира Зеленського від 24 лютого 2022 р. № 64 було введено в Україні воєнний стан із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 р. Згідно із яким усім мілітаризованим структурам України було поставлено завдання разом із іншими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування запроваджувати та здійснювати заходи і повноваження, необхідні для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави. Поставлено завдання Кабінету Міністрів України невідкладно ввести в дію план запровадження та забезпечення заходів правового режиму воєнного стану в Укра-

їні [3]. Публічне адміністрування місцевих органів виконавчої влади було переведено на функціонування в умовах правового режиму воєнного стану. Згідно із Указом Президента України від 24 лютого 2022 р. № 68, було утворено обласні, Київську міську, районі військові адміністрації [4]. Указом Президента від 24 лютого 2022 р. № 69 було оголошено проведення загальної мобілізації [5]. Указом Президента України від 24 лютого 2022 р. № 70 було уведено в дію План оборони України та Зведеного плану територіальної оборони України [6]. Згідно із Указом Президента України від 24 лютого 2022 р. № 71 було визначено застосувати Збройні Сили України, інші військові формування, утворені відповідно до законів України, для відсічі збройній агресії проти України [7]. Також, шляхом видання адміністративного акту Президента України – Указу від 24 лютого 2022 р. № 72 був утворений державний військовий колективний орган публічного адміністрування – Ставку Верховного Головнокомандувача. Був затверджений її персональний склад. Головою Ставки Верховного Головнокомандувача призначено Президента України Володимира Зеленського [8;9].

Що стосується безпосередньо предмету нашого аналізу по Указом Президента України Володимира Зеленського від 19 березня 2022 р., було уведено Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 18 березня 2022 р. «Щодо реалізації єдиної інформаційної політики в умовах воєнного стану». Згідно з яким було рекомендовано Національній раді з питань телебачення радіомовлення установити, що в умовах воєнного стану реалізацію єдиної інформаційної політики з пріоритетним питанням національної безпеки, забезпечення якої має бути реалізоване шляхом об'єднання усіх загальнонаціональних телеканалів, програмне наповнення яких складається переважно з інформаційних та/або інформаційно-аналітичних передач на єдиній інформаційній платформі стратегічної комунікації – цілодобовому інформаційному марафоні «Єдині новини #UАразом» [10].

По виконанню якого Національна рада з питань телебачення радіомовлення

невідкладно започаткована перемовини телеканалами щодо вироблення спільного контенту марафону. Переважна більшість телеканалів погодилися з пропозиціями Національної ради з питань телебачення радіомовлення. Канали-виробники телевізійного контенту почали працювати в режимі телемарафону «Єдині новини» до Перемоги Українського Народу у війні з російськими терористами. Так як в умовах воєнного стану реалізація єдиної інформаційної політики є пріоритетним питанням національної безпеки, забезпечення якої реалізується шляхом об'єднання усіх загальнонаціональних телеканалів на єдиній інформаційній платформі стратегічної комунікації. При цьому, треба зазначити, що існує багато кількісних та якісних досліджень, які засвідчують належний рівень довіри до марафону. Перегляд «Єдиних новин» тримається на високих позиціях. В умовах сьогодення телемарафон транслюють на дев'яти загальнонаціональних каналах (Суспільне, «Рада», «1+1», ICTV, «Інтер», УНІАН, «Ми — Україна», K2 та Zoom). Також він повністю або частково виходить і в ефірі регіональних мовників, таким чином вони мають змогу заповнити ефір. Самі канали вже значною мірою адаптувалися до цих умов. Дві найбільші медіагрупи вже створили кожна по новому каналу для показу розважального контенту: «1+1 Україна» та ICTV2. До того ж держава спрямувала на виробництво марафону майже півмільярда грн. Для кожного з виробників (окрім Суспільного) це суми від 97 млн грн (група «Інтер») до 146 млн. грн. («Ми — Україна»). Ці кошти йдуть на утримання штату новинних редакцій і виробництво контенту [11].

Слушними в аналізованому випадку є погляди С. Онопрієнко, який доводить, що діяльність в режимі телемарафону є журналістським обв'язком для держави, що знаходиться в стані війни. Тим самим, член Національної ради з питань телебачення радіомовлення вважає, що медіагрупи об'єдналися тому, що такий проєкт є об'єктивно необхідним для оборони України на інформаційному фронті [12].

Разом з тим, не можливо не відзначити, що деякі журналісти вважають телемарафон «Єдині новини», створений в Україні

на початку російського повномасштабного вторгнення, однією з форм цензури. Про це свідчать результати дослідження Центру прав людини ZMINA "Свобода слова та виклики для роботи журналістів в умовах війни в Україні". Таку думку озвучили 62% опитаних під час дослідження медійників. Дві третини респондентів переконані, що марафон треба припинити та надати медіа можливість мовити самостійно. Практично всі опитані в межах фокус-груп журналісти заявили, що формат єдиного телемарафону потрібно модифікувати, а певна частина виступила за повну відмову від такого формату. Основні аспекти, які потрібно покращити, на їхню думку, – це низька якість контенту окремих телеканалів у пулі, низька кількість якісних емоційних сюжетів та відсутність адекватної ротачії запрошених експертів[13].

Висновки. Як бачимо з вище наведено основним адміністративними органами які здійснює публічне адміністрування у сфері телебачення в умовах воєнного стану є Ради національної безпеки і оборони України та Національна рада з питань телебачення радіомовлення. Остання здійснює безпосередні адміністративно правові вплив на телекомпанії. Такий вплив здійснюється не засобами адміністративного примусу, а нормам м'якої дії [14]. Які носять хоча й наполегливий однак рекомендаційний характер. Основним засобом впливу на власників, посадових осіб теле-радіокомпаній та журналістів є класичний захід адміністративного права переконання [15]. Коли їм роз'яснюється, що в умовах повномасштабного російського терористичного вторгнення паралельно з відбиттям збройного напрату, здійснюється інформаційна війна. Відповідна інформаційна діяльність в м'якому адміністративно-правовому режимі телемараформу є об'єктивною реальністю. Яка обґрунтовується медійним та журналістським обов'язком для власників, менеджерів телеканалів та журналістів вітчизняних і зарубіжних журналістів які працюють в Україні виважено подавати складно, а інколи й страшно інформацію, дотримуватися у визначених випадках закон, та здоровим глуздом тимчасової інформаційної тиші. Адже Україна знаходиться в

стані екзистенціальної війни щодо захисту українських громадян від знищення, збереження української традиції, культури, мови, церкви, не повторення жахливих історичних уроків Голодомору. При умові залучення до формування редакційної політики телемарафону широких верств громадськості, непарламентських та опозиційних патріотичних політичних сил на засадах національної медіа єдності щодо захисту Вітчизни-України-Матері від російської «чуми».

Список використаної літератури:

1. Про правовий режим воєнного стану. Закон України від 12 травня 2015 р. Верховна Рада України. 2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
2. Екел М. Річниця початку масштабної війни Росії проти України: чому Захід так помилився у оцінках і прогнозах. Радіо Свобода. 2023. <https://www.radiosvoboda.org/a/masshtabna-viyna-chomu-vsi-pomylylysyu-u-prohnozakh-provtorhnennya-rf-v-ukrayinu/32279197.html>
3. Про введення воєнного стану в Україні. Указ Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64. Офіційне інтернет-представництво Президента України Володимира Зеленського. 2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>
4. Про утворення військових адміністрацій. Указ Президента України від 24 лютого 2022 р. № 68. Офіційне інтернет-представництво Президента України Володимира Зеленського. 2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/682022-41405>
5. Про загальну мобілізацію. Указ Президента України від 24 лютого 2022 р. Офіційне інтернет-представництво Президента України Володимира Зеленського. 2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/692022-41413>
6. Про введення в дію плану оборони України та Зведеного плану територіальної оборони України. Указ Президента України від 24 лютого 2022 р. № 70. Офіційне інтернет-представництво Президента України Володимира Зеленського. 2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/702022-41409>
7. Про використання Збройних Сил України та інших військових формувань. Указом Президента України від 24 лютого 2022 р.

- №71. Офіційне інтернет-представництво Президента України Володимира Зеленського. 2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/712022-41417>
8. Про утворення Ставки Верховного Головнокомандувача. Указ Президента України від 24 лютого 2022 р. №72. Офіційне інтернет-представництво Президента України Володимира Зеленського. 2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/722022-4142>
  9. Галунько В., Підберезних І, Махмурова-Дишлюк О. Вітчизняна (народна) війна українського народу з російською агресією 2022 року: чинники публічного адміністрування. Академія адміністративно-правових наук. 2022. https://www.ssaals.com.ua/?p=8631#_ftn8
  10. Щодо реалізації єдиної інформаційної політики в умовах воєнного стану. Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 18 березня 2022 р. Введено в дію Указом Президента України від 19 березня 2022 р. №152. Офіційне інтернет представництво Президента України Володимира Зеленського. 2022. <https://www.president.gov.ua/documents/1522022-41761>
  11. До перемоги й далі? Що буде з єдиним телемарафоном. Реанімаційний пакет реформ. 2023. URL: <https://rpr.org.ua/news/do-peremohy-y-dali-shcho-bude-z-iedynym-telemarafonom/>
  12. Онопрієнка М. "Єдині новини", роль регіонального телебачення у час війни та реакція медійного світу на звернення регулятора – інтерв'ю члена Нацради. Національна рада з питань телебачення радіомовлення. 2023. URL: <https://www.nrada.gov.ua/yedyni-novyny-rol-regionalnogo-telebachennya-u-chas-vijny-ta-reaktsiya-medijnogo-svitu-na-zvernennya-natsrady-pro-tse-u-intervyu-chlena-natsionalnoyi-rady-maksyma-onopriyenka-v-efiri-hmelnytskogo-tel/>
  13. Журналісти вважають телемарафон "Єдині новини" однією з форм цензури – дослідження. ZMINA. 2023. <https://zmina.info/news/zhurnalisty-vvazhayut%CA%B9-telemarafon-yedyni-novyny-odniyeyu-z-form-tsenzury-doslidzhennya>
  14. Шалінська І. Акти «М'якого права» та міжнародний порядок. Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. 2013. <https://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc6-2-1/14.pdf>
  15. Ружанська Н. Мовні засоби переконання. Київський національний університет технологій та дизайну. 2020. https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/5057/1/20160428-29_TZY_V3_P360.pdf Київський національний університет технологій та дизайну

Halunko V., Borodin I., Hlobenko I. Peculiarities of public administration of television in Ukraine under martial law

The article reveals the peculiarities of public administration of television in Ukraine under martial law. It has been proven that the main administrative bodies that carry out public administration in the field of television under martial law are the National Security and Defense Council of Ukraine and the National Council for Television and Radio Broadcasting. The latter exerts direct administrative and legal influence on television companies. Such an influence is carried out by the norms of soft action. The main means of influencing the owners, officials of television and radio companies and journalists is the classic measure of the administrative right of persuasion. When it is explained to them that in the conditions of a full-scale Russian terrorist invasion, an information war is being waged in parallel with the repelling of the armed Napap. Relevant information activity in the soft administrative and legal regime of marathon on televisionish an objective reality. Which is justified by the media and journalistic duty of owners, managers of TV channels and journalists of domestic and foreign journalists working in Ukraine to present difficult and sometimes scary information in a balanced manner, to observe the law in certain cases, and the common sense of temporary informational silence. After all, Ukraine is in a state of existential war regarding the protection of Ukrainian citizens from destruction, preservation of Ukrainian tradition, culture, language, church, and not repeating the terrible historical lessons of the Holodomor. Under the condition of involvement in the formation of the editorial policy of the telethon of broad sections of the public, non-parliamentary and opposition patriotic political forces based on national media unity regarding the protection of the Motherland-Ukraine-Mother.

Key words: belief, defense of the Motherland-Ukraine; journalist, media, National security, public administration, TV.